

Uppföljning av överenskommelsen mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn

Jenny Österman
Bettina Meinow

2016-06-13

SAMMANFATTNING.....	1
INLEDNING.....	3
ÄLDRECENTRUMS UPPDRAG.....	5
SYFTE	5
FRÅGESTÄLLNINGAR	5
BAKGRUND.....	5
METOD	7
ENKÄT	7
INTERVJUER	8
GENOMGÅNG AV MINNESANTECKNINGAR.....	8
BEGREPPSANVÄNDNING	8
RESULTAT	9
OLIKA MOTIV FÖR ATT UNDERTECKNA ÖVERENSKOMMELSEN	9
SMÅ FÖRÄNDRINGAR I SAMARBETET	11
ARBETSGRUPPEN	12
<i>Arbetsgruppens organisation.....</i>	<i>12</i>
<i>Konferenser.....</i>	<i>12</i>
<i>Ingen handlingsplan togs fram</i>	<i>13</i>
<i>Få känner till arbetsgruppens arbete.....</i>	<i>13</i>
<i>Otydlig ansvars- och arbetsfördelning i arbetsgruppen.....</i>	<i>13</i>
<i>Vilka representerar arbetsgruppen?.....</i>	<i>13</i>
FRAMGÅNGSFAKTORER FÖR ATT NÅ MÅLEN MED ÖK	14
<i>Bättre insyn i arbetsgruppen.....</i>	<i>14</i>
<i>Idéburen sektor behöver organisera sig.....</i>	<i>14</i>
<i>Överenskommelsen behöver förankras</i>	<i>15</i>
<i>Vad ska arbetsgruppen arbeta med?.....</i>	<i>15</i>
DISKUSSION OCH SLUTSATSER.....	16
TYDLIGGÖR SYFTET MED ÖK	16
SE ÖVER ORGANISATION OCH ARBETSFORMER	16
<i>Arbetsgruppen</i>	<i>16</i>
<i>Samordningsfunktion för dialogen organisationerna sinsemellan och mellan sektorn och staden .</i>	<i>17</i>
BILAGOR	19
BILAGA 1. KONTAKTADE ORGANISATIONER	19
BILAGA 2. ENKÄT.....	20
BILAGA 3. ENKÄTSVAR.....	24
BILAGA 4. INTERVJUGUIDER.....	27

SAMMANFATTNING

I september 2012 undertecknade Stockholms stads äldre- och socialnämnd samt 75 idéburna organisationer verksamma i Stockholms stad en lokal överenskommelse (ÖK). Den bygger på den nationella överenskommelsen om samverkan som tecknades 2008 mellan regeringen, Sveriges kommuner och landsting (SKL, 2014) samt idéburna organisationer inom det sociala området.

Överenskommelsen syftar till att vara en plattform för delaktighet och samverkan mellan staden och idéburna sektorns organisationer oavsett storlek, inriktning och mål. Den ska bidra till att skapa ett öppet förhållningssätt som uppmuntrar till fortsatt dialog mellan parterna. Dialogen ska leda fram till handlingsplaner med konkreta och utvecklade åtgärder som skapar en fördjupad samverkan mellan staden och de idéburna organisationerna. Vidare betonas att parterna ska ses som jämbördiga parter med olika roller.

Våren 2016 fick Äldrecentrum i uppdrag av Stockholms stad (socialförvaltning och äldreförvaltning) att utvärdera den lokala ÖK. Syftet var att studera vad som hänt avseende samverkan mellan staden och idéburen sektors organisationer sedan ÖK undertecknades. Uppföljningen syftade också till att föreslå åtgärder för att nå målen med ÖK.

Uppföljningen bygger på en enkät som skickades till alla organisationer som undertecknat ÖK. Dessutom intervjuades företrädare för en tredjedel av dessa. Intervjuer genomfördes också med arbetsgruppen, bestående av representanter från den idéburna sektorn och förvaltningarna samt med tjänstemännens styrgrupp för ÖK.

I uppföljningen framkom att de flesta organisationer uttryckte ett stöd för ÖK som en bra grund för samverkan mellan den idéburna sektorn och staden. De intervjuade var dock eniga om att man inte nått målen med ÖK och man har inte tagit fram en plan för hur målen ska förverkligas. En bidragande faktor till att man inte nått målen kan vara att det är svårt att förstå och omsätta ÖKs generellt formulerade syfte. Många organisationer hade svårt att se hur ÖK ska kunna konkretiseras vilket bidragit till skilda förväntningar på ÖK. ÖK behöver därför förankras och dess syfte tydliggöras hos båda parter. De flesta såg inte ett behov av att revidera ÖK, istället såg de ett behov av att se över hur man arbetar för att nå målen med ÖK. Andra menade att dokumentet i sig är bra som en viljeyttring som klargör de olika rollerna mellan staden och idéburna organisationer samt att parterna ska samarbeta. Dessa såg inget behov att arbeta vidare med att konkretisera ÖK.

Många uttryckte på olika sätt att ÖK till viss del bidragit till att legitimera samarbetet mellan staden och idéburen sektor och att ÖK därmed försäkrar att samarbetet är sanktionerat bland förtroendevalda. Några upplevde att ÖK bidragit till att bekräfta vikten av organisationernas verksamheter. Trots detta uppgav flertalet av respondenterna att samverkan inte har ökat sedan ÖK undertecknades, varken mellan staden och organisationerna eller inom idéburen sektor.

Arbetsgruppen har en avgörande roll för att förverkliga målen med ÖK men en majoritet av organisationerna kände inte till arbetsgruppens arbete och efterfrågade mer återkoppling. Äldrecentrums uppföljning visade att representanterna från organisationerna i arbetsgruppen saknade förutsättningar för att delta vid arbetsgruppsmötena och utveckla samverkan mellan staden och idéburen sektor. Flera representanter från den idéburna sektorn har slutat under åren och det saknas rutiner för hur de ska ersättas. Arbetsfördelningen inom gruppen samt vilka typer av frågor som ska behandlas inom ramen för ÖK behöver också förankras inom arbetsgruppen. Vidare behöver arbetsgruppen hitta

former för hur de samlar sektorns behov och synpunkter för att kunna driva gemensamma frågor i dialog med staden. Det innebär att arbetsgruppens organisation och arbetsformer behöver ses över för att nå målen med ÖK. Ett alternativ till att arbetet med ÖK enbart bedrivs av arbetsgruppen är att inrätta en samordningsfunktion som stöd för staden och idéburen sektor. Ett annat alternativ är att samordningsfunktionen ersätter arbetsgruppen.

Förslag på utvecklingsområden för att förverkliga intentionerna med ÖK

- Syftet med ÖK behöver förtydligas och förankras fortlöpande bland organisationer, tjänstemän och förtroendevalda.
- Samverkande parter i arbetsgruppen behöver mandat att ta beslut.
- Avsätta medel för arbetet med ÖK.
- Digital mötesplats för kommunikation och samordning av praktiska frågor mm.
- Arbetsgruppen
 - Förtydliga arbetsgruppens uppdrag och arbetsformer
 - Ta fram en plan med konkreta åtgärder
 - Se över sammansättningen, antalet representanter och ansvarsfördelning
 - Idéburna organisationer måste hitta former för hur arbetsgruppens representanter väljs och ersätts.
 - Skapa rutiner för att samla sektorns behov och synpunkter.
 - Se över rutiner för återkopplingen till alla som undertecknat ÖK.
- Samordningsfunktion för dialog mellan organisationerna och staden
 - Avlasta parterna med arbetsuppgifter som att administrera en digital mötesplats, ansvara för återkoppling mm.
 - Skapa tillgänglighet till stadens tjänstemän och politiker.
 - Samla information om organisationerna för att staden och sektorn ska få bättre överblick över vilka resurser som finns bland idéburna organisationer och vilka samarbeten som skulle kunna initieras.
 - Bidra med stöd och råd till dem som vill starta idéburna verksamheter.
 - Bjuda in till dialogmöten i syfte att utveckla samverkan mellan staden och idéburen sektor, fånga behov och utvecklingsområden. Vid behov samla hela sektorn och skapa samarbeten utifrån specifika frågor eller målgrupper.

Arbetsgruppen och samordningsfunktionen är funktioner som Äldrecentrum utifrån uppföljningen ser som möjliga utvecklingsområden. Hur det fortsatta arbetet med ÖK ska ske i detalj behöver parterna gemensamt komma överens om.

INLEDNING

2008 tecknades en nationell överenskommelse om samverkan mellan regeringen, Sveriges kommuner och landsting (SKL) samt idéburna organisationer inom det sociala området. Syftet med överenskommelsen är att stärka de idéburna verksamheterna som röstbärare och att öka mångfalden av utförare och leverantörer inom hälso- och sjukvård samt omsorg. Det fanns också en förhoppning om att överenskommelsen skulle ge förutsättningar som kan stärka samverkan mellan idéburna organisationer och det offentliga.¹

Regeringens avsikt med den nationella överenskommelsen är att:

- Erkänna de idéburna organisationernas viktiga roll gällande demokrati och social välfärd
- Stärka människors egenmakt
- Bidra till en utveckling av social ekonomi
- Ge goda förutsättningar för idéburna aktörer för att öka kvaliteten och mångfalden gällande sociala tjänster
- Se hinder för att den idéburna sektorns utveckling och undanröja dessa
- Utveckla välfärden, där den ideella sektorn är en viktig part.

I överenskommelsen finns sex gemensamma principer som grund för samverkan och dialogen mellan idéburna organisationer och det offentliga. Principerna handlar om:

- Självständighet och oberoende
- Dialog
- Kvalitet
- Långsiktighet
- Öppenhet och insyn
- Mångfald

En viktig utgångspunkt i den nationella överenskommelsen var att den skall följas av liknande dialoger på lokal nivå. Allt fler kommuner använder sig av överenskommelseprocesser som ett verktyg i samverkan med civilsamhället. År 2011 uppgav 19 kommuner att man slutit en överenskommelse och 11 kommuner att en process pågick. År 2013 uppgav 47 kommuner att en överenskommelse har slutits och att 31 kommuner hade en pågående process (SKL, 2014).

Exempel på lokala överenskommelser

Region Skåne var den första att teckna en lokal överenskommelse om samverkan. Målet med överenskommelsen var, att genom utvecklad samverkan och samarbete inom och mellan oss samt med andra samhällsaktörer, bidra till att uppnå visionen ”det öppna Skåne”. Inom ramen för överenskommelsen har specifika utvecklingsområden identifierats; samverkan, delaktighet och inflytande, idéburet entreprenörskap, idéburen sektor och ideellt engagemang samt lärande och forskning. Vilka aktiviteter som ska genomföras finns formulerat i en utvecklingsplan och hur de ska genomföras är formulerat i en handlingsplan.

¹ Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges kommuner och landsting, 2009.

För att kunna driva arbetet framåt finns en styrgrupp och en beredningsgrupp (ÖK Region Skåne).

I *Göteborg stad* har den lokala överenskommelsen kompletterats med en handlingsplan med konkreta åtgärder, ansvarsfördelning och en tidsplan. Handlingsplanen utgår från överenskommelsens åtagandepunkter och har följande huvudrubriker: kunskapsökning samt spridning, förstärkt samspel, dialog och utveckling, finansieringsformer och mångfald av utförare.

Under varje åtagandepunkt finns ett antal mål och för varje mål finns det angivet: aktivitet, tid, vem som är ansvarig, framgångsfaktorer, kostnadsberäkning och uppföljning och utvärdering. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa att arbetet leder till förändring (SKL,2014).

Palett för ett stärkt civilsamhälle

Våren 2016 presenterades rapporten ”Palett för ett stärkt civilsamhälle” SOU 2016:13. Utredningen syftade till undersöka möjligheterna att på olika sätt underlätta för det civila samhällets organisationer att bedriva sin verksamhet, att utvecklas och att därigenom bidra till demokrati, välfärd, folkhälsa, gemenskap och social sammanhållning. I uppdraget ingick också att undersöka behovet av ett samlat administrativt stöd till det civila samhällets organisationer. I rapporten presenteras en rad förslag för att underlätta för det civila samhället att utvecklas och bedriva verksamhet. Utredningen föreslår bland annat att ett tillägg görs i 6 § andra stycket myndighetsförordningen 2007:515, så att det där anges att myndigheters skyldighet att samarbeta med myndigheter och andra även ska omfatta det civila samhällets organisationer när det är relevant för genomförandet av myndighetens uppdrag. I utredningen föreslås också att Tillväxtverket får i uppdrag att i sin årliga uppföljning av förenklingsarbetet på vissa myndigheter efterfråga åtgärder som förenklar för civilsamhällets organisationer. Utredningen föreslår också att upphandling av sociala tjänster som understiger fastställt tröskelvärde ska kunna undantas från LOU, lagen om offentlig upphandling i likhet med det som står i de nya EU-direktiven (SOU 2016:13).

Idéburet offentligt partnerskap

Göteborgs stad, Region Skåne och Stockholm stad har man skapat samverkansformer genom idéburet offentligt partnerskap (IOP), en samverkansform som ett flertal kommuner använder sig av. IOP är en form av partnerskap mellan en eller flera idéburna organisationer och den offentliga sektorn. Det är en ny modell av partnerskap som kan användas när varken traditionellt föreningsbidrag eller upphandling är lämpligt. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn är intresserad av. I avtalet bestäms t.ex. vad partnerskapet gäller, vilken part som ska bidra med vilka resurser, hur länge avtalet ska gälla (SKL, 2014).

ÄLDRECENTRUMS UPPDRAG

Våren 2016 fick Äldrecentrum i uppdrag av Stockholms stad (socialförvaltning och äldreförvaltning) att utvärdera överenskommelsen (ÖK) som undertecknades 2012 mellan staden och 75 idéburna organisationer.

Syfte

Det övergripande syftet var att studera vad som hänt avseende samverkan mellan staden och idéburen sektors organisationer sedan ÖK undertecknades 2012. Uppföljningen syftade också till att ge förslag på åtgärder för att nå målen med överenskommelsen.

Frågeställningar

- Vad har ÖK bidragit med sedan 2012, i relationen mellan de idéburna organisationerna samt deras relation med staden?
- Har ÖK konferenser, workshops och arbetsgruppsmöten levt upp till berörda parter förväntningar?
- Vilka framgångsfaktorer ser parterna (staden respektive idéburna organisationer) för att nå målen med ÖK, utifrån; innehåll, organisation och arbetsformer?

Bakgrund

2010 initierade Stockholms stads socialborgarråd och äldreborgarråd en dialog med idéburna organisationer inom stadens socialtjänst och äldreomsorg. I september 2012 hade en regional ÖK som bygger på den nationella tagits fram och undertecknades av 75 organisationer verksamma i Stockholms stad. Överenskommelsen löper över fyra år och ska under det fjärde året utvärderas och vid behov revideras. Den regionala ÖK som togs fram bygger på den nationella överenskommelsen avseende värdegrund, principer och åtaganden.

Överenskommelsens syfte och mål

Överenskommelsen syftar till att vara en plattform för delaktighet och samverkan mellan staden och idéburna sektorns organisationer oavsett storlek, inriktning och mål. Den ska bidra till att skapa ett öppet förhållningssätt som uppmuntrar till fortsatt dialog mellan parterna. Dialogen ska leda fram till handlingsplaner med konkreta och utvecklade åtgärder som skapar en fördjupad samverkan mellan staden och de idéburna organisationerna. Vidare betonas att parterna ska ses som jämbördiga parter med olika roller (Överenskommelsen).

Överenskommelsens övergripande mål är ”att verka för en stad som präglas av respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska principer, fördjupad välfärd och människors engagemang. I den strävan är den Idéburna sektorn en självständig, dynamisk, och förändrande samhällskraft – historiskt, nu och framtiden”.

Grunden för samverkan och dialog ska bygga på samma principer som finns formulerade i den nationella överenskommelsen.

Till ÖK finns ett antal åtaganden kopplade. Vissa åtaganden är lika för båda parter, andra gäller bara för den ena parten. En del är mer övergripande, en del mer konkreta.

I ÖK finns det nedtecknat vilka utgångspunkter respektive part, staden och idéburen sektor har för att ingå i ÖK.

Stockholms stads motiv med överenskommelsen är att understryka den idéburna sektorns betydelse. För att fortsätta utveckla välfärden och demokratin ser staden ett behov av att fördjupa samverkan mellan staden och idéburen sektor.

Den idéburna sektorns motiv med att ingå ÖK är:

- att synliggöra och stärka den idéburna sektorns självständiga och oberoende roll som röstbärare och opinionsbildare,
- att utveckla möjligheterna för den idéburna sektorn att utgöra en självständig och därmed viktig aktör inom välfärdsutvecklingen,
- att fördjupa och stärka den lokala demokratin i Stockholm,
- att den nationella dialogens principer och innebörden av dessa bekräftas och tydliggörs i dialog och överenskommelse mellan staden och sektorn, samt
- att sätta tydliga spelregler för samverkan och definiera parternas roller för att kunna agera som jämbördiga parter.

Utöver dessa finns även ett antal gemensamma åtaganden i ÖK.

Överenskommelsens organisation

Inom ramen för ÖK bildades 2012 en arbetsgrupp bestående av två representanter från Stockholms stad samt tolv representanter från de 75 idéburna organisationerna.

Enligt ÖK är arbetsgruppens primära roll att formulera en handlingsplan med konkreta åtgärder. Arbetsgruppen ansvarar också för att bygga upp konkreta och långsiktiga åtgärder. Utöver detta ansvarar arbetsgruppen för att anordna en årlig konferens.

Stadens representanter i arbetsgruppen återkopplar till en styrgrupp bestående av förvaltningscheferna inom socialförvaltningen och äldreförvaltningen. Styrgruppen återför sedan direkt till ledande förtroendevalda i social- respektive äldrenämnden.

Arbetet med ÖK ska enligt ÖK följas upp vart fjärde år.

METOD

Äldrecentrum fick från staden kontaktuppgifter till samtliga 75 idéburna organisationer som undertecknat ÖK (se bilaga 1). Uppgifterna var dock till viss del inte uppdaterade vilket försvårade datainsamlingen.

Enkät

En webb-enkät (bilaga 2) skickades i februari 2016 till organisationerna i syfte att få en översiktlig bild av hur de tillämpat ÖK och vad den bidragit med, samt vilka behov av förändringar organisationerna såg.

Två påminnelser skickades till dem som inte besvarat enkäten. De 22 organisationer som fortfarande inte hade besvarat enkäten kontaktades via telefon. Totalt besvarade 61 organisationer enkäten (86 %).

Fyra organisationer visade sig inte längre vara aktuella på grund av att organisationen inte var verksam under tiden ÖK varit i kraft eller att verksamheten av olika anledningar hade avvecklats. Dessa exkluderades således från uppföljningen.

Tabell 1. Datainsamling

	Antal	Procent
Skickade enkäter	75	
Verksamma organisationer	71	100
Besvarade enkäter	61	86

Enkäten innehåller till största del frågor med öppna svar. Svaren har i efterhand kategoriserats utifrån centrala teman av rapportförfattarna oberoende av varandra. Sedan bestämdes en slutgiltig kategorisering (se bilaga 3).

Fördelen med öppna svar är att respondenterna inte är låsta till att välja mellan vissa bestämda svarsalternativ utan att de har möjlighet att lyfta fram erfarenheter och kommentarer kring ÖK som inte går att förutse. Att få mångfacetterade svar bedömdes vara särskilt angeläget i det här uppdraget.

En svårighet med frågor med öppna svar är dock att antalet snarlika svar inte kan tolkas lika enkelt som om det hade funnits bestämda svarsalternativ: Vid givna svarsalternativ ges alla respondenter möjlighet att ta ställning till samma alternativ, och det är därför möjligt att direkt avläsa hur stor andel av de svarande som tycker likadant i en fråga. Till exempel skulle man vid givna svarsalternativ direkt kunna avläsa hur stor andel av respondenterna som tycker att det behövs "ökad kontinuitet vad gäller representanternas deltagande på arbetsgruppsmöten". Även om de flesta respondenter skulle instämma om de fick ta ställning till svarsalternativet "ökad kontinuitet...", finns risken att endast ett fåtal anger just det svaret på en öppen fråga.

Kvantifieringen av enkätsvaren försvårades också av att antalet respondenter var lågt (61). Sedan tillkom ett internt bortfall i vissa frågor.

Intervjuer

Individuella intervjuer genomfördes med stadens styrgrupp för ÖK, med ÖKs arbetsgrupp samt med ett urval av representanter från de idéburna organisationerna som inte var representerade i arbetsgruppen (intervjuguider se bilaga 4).

Tabell 2. Antal intervjuade från staden och idéburna organisationer

Intervjuade personer	Antal
Styrgrupp tjänstemän	2
Arbetsgruppen tjänstemän	2
Arbetsgruppen idéburna organisationer	6
Övriga idéburna organisationer	17
Totalt antal intervjuer	27

Två av åtta representanter från de idéburna organisationerna i arbetsgruppen gick inte att nå, varken via e-post eller telefon. Dessa kunde därmed inte intervjuas.

Totalt genomfördes 27 intervjuer, två med medlemmar i styrgruppen, 8 med medlemmar i arbetsgruppen (två tjänstemän och sex representanter för idéburna organisationerna) (se tabell 2). Utöver de idéburna organisationerna som fanns representerade i arbetsgruppen valdes ytterligare 17 ut. Urvalet avsåg att vara representativt utifrån en uppskattning av organisationens storlek, förvaltningstillhörighet samt om organisationen erhållit bidrag från staden.

Sammanlagt kontaktades sjutton organisationer med koppling till socialförvaltningen och 6 organisationer till äldreförvaltningen. Av dessa avböjde en att delta vid en intervju på grund av att de inte ansåg att de hade kunskap om ÖK. Två av de utvalda organisationerna gick inte att få kontakt med. Dessa tre organisationer ersattes med tre andra med liknande förutsättningar. Därmed intervjuades sammanlagt cirka en tredjedel av organisationer som undertecknat ÖK.

Genomgång av minnesanteckningar

Intervjuerna kompletteras med en genomgång av minnesanteckningar från arbetsgruppens möten, avseende vilka som deltagit samt vilka frågor som behandlats.

Begreppsanvändning

I denna rapport används "organisation" synonymt med "idéburen organisation". När vi syftar till samtliga idéburna organisationer har vi valt att benämna dem som "sektorn", alternativt "idéburen sektor".

RESULTAT

Nedan följer en sammanställning av de idéburna organisationernas och tjänstemännens erfarenheter av ÖK. Avsnittet inleds med en redogörelse av motiven för att underteckna ÖK och vad den bidragit med enligt parterna. Sedan följer en sammanställning över synpunkter på arbetsgruppens organisation och arbetsformer. Avsnittet avslutas med en redogörelse av vilka förändringar parterna ser som nödvändiga för att nå målen med ÖK.

Olika motiv för att underteckna överenskommelsen

Både i intervjuerna och i enkäten ombads respondenterna att ange de viktigaste skälen till att de undertecknat ÖK 2012.

Representanterna från staden såg överenskommelsen främst som ett erkännande av de idéburna organisationernas värde och hade en förhoppning om att bättre ta tillvara den idéburna sektorn genom att skapa långsiktigt partnerskap och ge ett stöd till föreningslivet.

Av de 61 organisationerna som besvarat enkäten (och där 23 också blivit intervjuade) kände 8 organisationer inte till att de undertecknat ÖK och kunde därför inte ange något motiv. Resterande 53 organisationer angav olika bevekelsegrunder. Gemensamt var dock att man såg ÖK som en bra grund för samarbete mellan idéburna organisationer och staden. Många hade en allmän positiv inställning till initiativ som syftar till ökat samarbete och man tyckte därför att var en självklarhet att skriva på ÖK.

I vilken grad man hade mer konkreta förväntningar på vad ÖK skulle bidra med varierade mellan organisationerna. Några tolkade ÖK enbart som ett erkännande av värdet av den idéburna sektorns arbete från stadens sida och som en viljeyttring som klargör de olika rollerna mellan staden och idéburna organisationer samt att parterna ska samarbeta. Man hade dock svårt att se hur man skulle arbeta vidare med att konkretisera målen med ÖK.

“ÖK är ett statement för förhållandet mellan staden och organisationerna, men det var svårt att se vad man konkret skulle arbeta med i fortsättningen. ÖK är bra som sådan, och om någon part skulle bryta mot de sex principerna skulle man kunna använda ÖK som ett argument”.

Bland de som hade mer konkreta förväntningar på ÖK med var det vanligaste skälet till att underteckna att man hoppades på ett utökat samarbete med staden (se bilaga 3. Tabell 4). Detta motiv nämnde två tredjedelar av organisationerna av de som kände till att de undertecknat ÖK. Man räknade med att ÖK skulle vara ett långsiktigt ramverk för samverkan, skapa samsyn kring parternas roller och möjlighet till erfarenhetsutbyte.

”Vi såg det som en möjlighet till en öppnare dialog och en möjlighet till ökat samarbete.”

“...för första gången ett långsiktigt engagemang från staden och den idéburna sektorn. ÖK är en viljeyttring från båda parter.”

”Det är viktigt att det finns tydliga spelregler kring samverkan och dialog mellan det offentliga och idéburen sektor.”

Tabell 3. Anledning till att underteckna ÖK (enkätsvar; flera svar möjliga)*

Anledningar till att underteckna ÖK	Antal (n=53)
Ökad samverkan med staden	35
Ökat samarbete inom ideell sektor	19
Stärka idéburen sektor eller den egna organisationen	25
Få legitimitet, räknas som en jämbördig part	17
Vill ej stå utanför	7

*8 av 61 organisationer kände inte till att de undertecknat ÖK och kunde därmed inte ange någon anledning.

Cirka en tredjedel av organisationerna angav som skäl till att underteckna ÖK att man strävade efter ett ökat samarbete med andra inom sektorn, antingen genom en dialog kring arbetet med liknande målgrupper eller genom att göra samordningsvinster när det gäller praktiska frågor, t.ex. genom att dela lokaler eller samordna expertis kring bidragsansökningar.

”Att dela erfarenheter med andra i samma sektor ... för att kunna tillgodose medborgarnas behov.”

”vi hoppades framförallt på att överenskommelsen skulle underlätta kontakter med andra föreningar, med avseende på praktiska och organisatoriska frågor där man kan samarbeta, t.ex. lokaler och samordning kring ansökningar om bidrag. Den processen tar mycket tid och energi och vore bra att förenkla.”

Ett annat vanligt förekommande motiv för att underteckna ÖK, både bland organisationerna och av staden var att man ville synliggöra och stärka den idéburna sektorn som helhet. Det fanns också en vilja att legitimera att de idéburna organisationerna och staden är jämbördiga parter. Man ville skapa en samsyn kring den idéburna sektorns roll i staden och ansåg att en ömsesidig förståelse för de olika uppdragen staden och den idéburna sektorn är viktig för att kunna samarbeta konstruktivt.

”överenskommelsen syftar till att synliggöra värdet av den kraft som finns i den ideella världen.”

”Vi vill att staden ska ha kunskap om den ideella sektorn och vi vill vara medräknade bland de ideella föreningarna i staden.”

Flertalet av de intervjuade såg framför sig en plattform för dialog mellan sektorn och staden och en direktkontakt med förtroendevalda. Några organisationer såg också en chans att stärka den egna organisationens ställning och hade förhoppningen att tjänstemän och förtroendevalda skulle lyssna på deras synpunkter, ta tillvara deras kompetens i sakfrågor och även besöka verksamheten.

”Vi ville att myndigheterna skulle börja lyssna på oss, titta på våra resultat och ta vara på värdet av vår organisation.”

Sju av 61 organisationer hade en passiv inställning till ÖK och förväntade sig inte att man skulle åstadkomma något konkret. Man resonerade istället att det var bäst att inte stå utanför och uttryckte även en oro för eventuella negativa konsekvenser om organisationen inte undertecknade, t.ex. avseende bidrag från staden.

Små förändringar i samarbetet

En central del i ÖK är att utveckla samverkan mellan staden (socialförvaltning och äldreförvaltning) och idéburen sektor för att utveckla välfärden och demokratin.

Samarbete mellan staden och idéburen sektor

Både av intervjuerna och av enkäten framgår det att berörda parter har svårt att se vad ÖK bidragit med i form av nya initiativ eller åtgärder.

Drygt 80 procent av organisationerna som besvarat enkäten uppger att samarbetet med staden inte förändrats i och med ÖK. Hälften av dessa (24 st.) angav inte någon anledning till varför ÖK inte återspeglas i ett förändrat samarbete med staden.

Bland resterande 26 organisationer var den vanligaste kommentaren (8 st.) att ÖK är svårt att omsätta i praktiska initiativ eller åtgärder. Många hade också svårt att se hur den egna organisationens samarbete med staden skulle kunna stärkas genom ÖK. Flera nämnde även att man fokuserat på det praktiska arbetet med målgruppen. I brist på resurser har inte ÖK prioriteras.

”... arbetet rullar på som vanligt.”

En del ansåg att bristande kunskaper om ÖK bland tjänstemän och i organisationerna, dvs. bristande förankring, var en bidragande orsak till att ÖK inte har omsatts i handling. Vidare ansåg några organisationer att det från stadens sida inte fanns ett tillräckligt intresse för deras verksamhet samt deras synpunkter och kunskap om målgruppens behov.

Flera hade velat att representanter från staden besökte deras verksamhet för att få kännedom om organisationen, men också för att staden ska kunna ta tillvara på organisationens kunskap kring målgruppen och användas som en resurs. Vidare lyfter sektorn behovet av stöd för att organisera sig, något som också skulle gynna staden som skulle få en bättre överblick över vilka resurser som finns att tillgå på fältet i form av ideella krafter. En plattform för dialog efterfrågas av flera.

En minoritet av organisationerna (10 st. av 61 st.) bedömde att samarbetet hade förbättrats. Några upplevde att formerna för samarbetet inte hade ändrats men att volymen ökat något, men det fanns lokala variationer mellan stadsdelarna (se bilaga 3. Tabell 7). Några framhöll dock att detta inte kunde härledas till ÖK. Vissa hade ett bra samarbete med staden redan innan ÖK och därför såg man inte någon förändring.

Några upplevde att ÖK bidragit till att bekräfta vikten av organisationernas verksamheter. Överenskommelsen legitimerar samarbetet och försäkrar att det är sanktionerat på den högsta politiska nivån.

”Det finns en öppnare dialog, staden vill ha oss som partner etc.”

”Vi upplever att vår röst tas mer på allvar.”

Några ansåg att dokumentet tydliggör parternas olika roller och att det har lett till en öppnare dialog mellan staden och sektorn (5 st.).

Några lyfte IOP som ett möjligt sätt att formalisera samarbetet mellan staden och den idéburna organisationen. En organisation hade redan slutit ett IOP avtal med staden (arbetsmarknadsförvaltningen) och ytterligare en hade planer på att göra det.

Samverkan mellan organisationerna

En av intentionerna i ÖK var att öka samarbetet idéburens organisationer emellan. Hälften av organisationerna uppgav att de samarbetar med andra inom idéburens sektor.

I enkäten framkom att man samarbetade på olika sätt (se bilaga 3. Tabell 9). Flertalet beskrev att samarbete främst skedde med organisationer som arbetar för samma målgrupp och att det handlade om att bilda samarbetsgrupper eller dela med sig av erfarenheter.

Några uppgav att de hade gemensamma projekt med andra organisationer inom sektorn, eller att man arbetade ihop med andra organisationer för att bilda opinion.

“vi samarbetar i olika nätverk, där arbetar vi med att lyfta civilsamhället. Vad vi kan göra i samhället och för vidareutveckling av organisationer och för den egna utvecklingen.”

“för att påverka politiker och beslutsfattare samarbetar vi med andra föreningar som arbetar för samma målgrupp.”

En tredjedel hade inget samarbete, men några av dem hade en förhoppning om ett utökat samarbete.

Organisationerna med liknande målgrupp samarbetar redan i andra forum som inte är knutna till ÖK.

Arbetsgruppen

Arbetsgruppen har en avgörande roll i arbetet med ÖK. Det huvudsakliga syftet med gruppens arbete är att ta fram en handlingsplan med konkreta åtgärder utifrån ÖK.

Arbetsgruppens organisation

Arbetsgruppen består av representanter från Stockholms stads socialförvaltning och äldreförvaltning samt representanter från idéburens sektor. Arbetsgruppen bildades i samband med att ÖK undertecknades 2012.

Arbetsgruppens sammansättning har förändrats sedan den bildades. Tjänstemännen har bytts ut och flera representanter från idéburens sektor har uteblivit från mötena och inte ersatts. Våren 2016 bestod arbetsgruppen av två tjänstemän från staden och åtta representanter från sektorn. En av dessa representerade en paraplyorganisation. Initialt hade sektorn tolv representanter i arbetsgruppen. Vid intervjuerna framkom det att två av dessa inte deltagit på arbetsgruppsmötena på över ett år. Av minnesanteckningarna framgår att representationen från sektorn varit låg (2-5 deltagare) från 2015 och framåt. En anledning till att representanter från sektorn uteblivit från arbetsgruppsmötena är enligt de intervjuade organisationerna att de upplever att arbetet går för långsamt, man skulle vilja se att arbetsgruppen blev mer handlingskraftig.

Arbetsgruppen träffas kontinuerligt var sjätte till var åttonde vecka och något mer frekvent i samband med planering av konferenserna.

Konferenser

En uppföljningskonferens genomfördes i februari 2014 för att redovisa arbetet med de åtaganden som arbetsgruppen haft i fokus under det gångna året. Från sektorn deltog 64 personer och 19 personer representerade tjänstemän och förtroendevalda.

I november 2015 genomfördes en utvecklingskonferens där Göteborgs stad tillsammans med sektorn presenterade hur de har utvecklat arbetet med överenskommelsen och IOP, Idéburet Offentligt Partnerskap. Vid konferensen deltog 65 personer från sektorn samt 5 personer från förvaltningarna.

Ingen handlingsplan togs fram

Enligt ÖK ska arbetsgruppen ta fram en handlingsplan med konkreta åtgärder som har sin utgångspunkt i ÖK. Men enligt de intervjuade har ingen handlingsplan tagits fram. Initialt gjordes ett utkast men handlingsplanen färdigställdes aldrig. Fem projektgrupper bildades för att arbeta med upphandling, det offentliga frivilliguppdraget, bidrag, internationell utblick och kvalitet. Den idéburna sektorn skulle fungera som en referensgrupp i dessa frågor. Vid intervjuerna med arbetsgruppen framkom dock att dessa projektgrupper ganska snart blev inaktiva. En anledning till att grupperna lades ner var att projektmedlemmarna inte upplevde att man fick ut något konkret av dessa projektgrupper. Det tros dels vara orsakat av brist på kontinuitet i arbetsgruppen och på grund av att syftet med ÖK inte varit tillräckligt förankrat inom den idéburna sektorn. Några betonade att de saknar tydlig information om vad arbetsgruppen ska åstadkomma.

Få känner till arbetsgruppens arbete

Förutom de organisationer som var representerade i arbetsgruppen kände få till arbetsgruppens arbete. De flesta angav att de inte får någon återkoppling från arbetsgruppen. Den återkoppling som ges är i huvudsak via e-post, eller vid den årliga konferensen.

“arbetsgruppen är anonym, jag vet inte vilka som ingår i arbetsgruppen. Jag vet bara att den finns. De gör kanske ett jättebra arbete i det anonyma”.

Otydlig ansvars- och arbetsfördelning i arbetsgruppen

Arbetsgruppens möten har dominerats av diskussioner om gruppens organisation och arbetsformer, t.ex. ansvarsfördelning, istället för att diskutera nya initiativ för att öka samarbetet mellan idéburen sektor och staden enligt de intervjuade. Mötena har också varit ett forum för information om vad som händer på fältet samt att planera den årliga konferensen.

“... vi når inget större mål, det handlar mest om hur arbetsgruppen ska arbeta.”

“Vi sitter i ett guldläge, representanterna från tjänstemannasidan sitter inne med alla kontakter. Läget är fantastiskt men ingenting händer.”

Som arbetsgruppen är organiserad i dagsläget har representanterna från sektorn svårt att prioritera att gå på mötena och att ta på sig uppgifter som kräver ytterligare tid mellan mötena på grund av att det förväntas göras på oavlönad tid och utöver det frivilliga arbetet.

Vilka representerar arbetsgruppen?

Tjänstemännen såg sig själva som representanter för sin förvaltning och i förlängningen till nämnden. Enligt tjänstemännen är det huvudsakliga syftet med arbetsgruppsmötena att lyssna in, ta del av och ha förståelse för den idéburna sektorns situation, samt utveckla samarbetet med sektorn.

Representanterna från idéburen sektor betonade att deras roll är att representera hela sektorn. Vissa såg också en möjlighet att föra fram den egna organisationens synpunkter till staden.

Flera av de 23 organisationer som intervjuades lyfte svårigheten med att representera hela den idéburna sektorn när de inte organiserat sig på ett sätt som möjliggör en intern dialog. Flera ansåg därför att organisationernas representanter i arbetsgruppen till stor del enbart kan representera sig själva. Kommunikationen försvårades också på grund av att det saknades aktuella kontaktuppgifter till de organisationer som undertecknat ÖK. Det är oklart vem som ansvarar för att uppdatera kontaktuppgifterna och vem som ansvarar för att återkoppla till organisationerna som inte är representerade i arbetsgruppen. De intervjuade beskrev också svårigheten att hitta gemensamma frågor som berör alla som undertecknat ÖK.

“hela sektorn består av för olika organisationer för att man ska kunna hitta en gemensam nämnare”

Framgångsfaktorer för att nå målen med ÖK

Både staden och organisationerna var eniga om att man inte nått målen med ÖK. En samstämmighet råder om att det fanns brister i arbetsgruppens organisation och arbetsformer, något som även arbetsgruppen var medveten om. För att staden bättre ska kunna ta tillvara idéburen sektors kunskap och resurser behöver samarbetet ses över enligt flera.

Under Äldrecentrums uppföljning framkom en rad förslag till förbättringar utifrån de brister som organisationerna och tjänstemän sett i arbetet med ÖK. Dessa förbättringar handlar till stor del om arbetsgruppens organisation, arbetsformer och vilka frågor som ska behandlas vid mötena.

Bättre insyn i arbetsgruppen

Organisationerna saknade insyn i arbetsgruppens arbete och önskade mer återkoppling från mötena. På grund av bristande kännedom om arbetet hade många organisationer svårt att föreslå konkreta förändringar i arbetsgruppens organisering, arbetsformer och innehåll.

“... bli tydligare med vilka de är, vad de gör och vilka frågor de arbetar med. ... kanske be om lite respons från fältet”

“gruppen bör en gång per termin sända ut informationsbrev om hur dialogen med staden löper inom de områden vi vill utveckla, t.ex. finansieringsfrågorna”

Idéburen sektor behöver organisera sig

Hur idéburen sektor ska representeras i arbetsgruppen var inte fastställt. Representanterna valdes vid ett årligt möte 2012 och sedan dess har inga nya val skett. Trots att flera har slutat har de inte ersatts. Några i arbetsgruppen föreslog att den behöver utökas med flera representanter från sektorn för att kunna behandla olika frågor parallellt.

När det gäller arbetsgruppens arbetsformer beskrev organisationernas representanter svårigheten med att samla idéburen sektors behov och synpunkter samt att återkoppla arbetsgruppens arbete. Det var också oklart vem som har ansvaret för återkoppling och hur det ska ske. Organisationerna saknar förutsättningar för att kunna delta i arbetsgruppen och bidra till en utveckling avseende samverkan mellan staden och idéburen sektor. Enligt flera av de intervjuade representanterna i arbetsgruppen måste syftet med arbetsgruppen tydliggöras då det finns skilda förväntningar på vilka frågor som ska behandlas i arbetsgruppen.

Ett flertal av de intervjuade organisationerna tror att en digital mötesplats skulle underlätta kommunikationen mellan parterna och organisationerna sinsemellan. En sådan digital lösning skulle t.ex. kunna användas för att samordna lokaler och expertis kring bidragsansökningar. Många tyckte att staden ska bistå idéburen sektor med ett verktyg som underlättar kommunikation.

“överenskommelsen behövs inte egentligen, det som behövs är ett forum för praktiska frågor som är desamma oavsett målgrupp. ... en nätbaserad plattform för kommunikation föreningar och staden emellan skulle underlätta.”

Ett annat förslag var att inrätta en samordnare, kontaktperson eller likande som kan hjälpa den idéburna sektorn att organisera sig för att hitta gemensamma frågor att diskutera med staden samt att förmedla kontakter mellan parterna.

“... någon som är spindeln i nätet. Samla in information från sektor och sammanföra olika organisationer. Vi behöver någon som är avlönad som arbetar med det här. ... idag bygger det helt på ideellt engagemang, ingen kan ta på sig för mycket.”

Organisationernas möjlighet att engagera sig i arbetet med ÖK skulle öka om det fanns en budget avsatt. Flera såg framför sig en avlönad person som representerar sektorn och som också ansvarar för kommunikationen med staden.

Överenskommelsen behöver förankras

Organisationerna ansåg att många som undertecknat ÖK hade bristande kunskap om dess syfte. Överenskommelsen uppfattas inte som ett levande dokument. Trots att ÖK var ett politiskt initiativ upplevde flera av de intervjuade ett bristande intresse och engagemang även hos både tjänstemän och förtroendevalda i staden.

Eftersom nya organisationer tillkommit, andra har upphört och människor har bytts ut sedan ÖK undertecknades 2012 måste arbetsgruppen kontinuerligt arbeta med att förankra ÖK och dess syfte både inom idéburen sektor och bland stadens tjänstemän och politiker.

Flera föreslår också att ÖK ska vara stadsövergripande, dvs. inkludera flera förvaltningar, då vissa organisationer samarbetar med andra än socialförvaltningen och äldreförvaltningen. Eftersom vissa organisationer arbetar lokalt i en eller flera stadsdelar med specifika målgrupper betonar de också vikten av att ÖK förankras på stadsdelsnivå.

Vad ska arbetsgruppen arbeta med?

Arbetsgruppen var enig om att det behövs en plan för vad gruppen ska arbeta med och under vilka former. Planen bör vara konkret och den bör innehålla specifika frågor som behöver lösas gemensamt mellan staden och idéburen sektor. Enligt arbetsgruppen behöver den också revideras kontinuerligt utifrån behov. För att handlingsplanen ska leda till fördjupad samverkan mellan staden och de idéburna organisationerna måste dock först arbetsgruppens arbetsformer och organisation ses över.

DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Tydliggör syftet med ÖK

Trots att de allra flesta intervjuade uttryckte sitt stöd för intentionerna med ÖK var de eniga om att man inte nått målen med ÖK och någon plan för hur intentionerna med ÖK ska förverkligas har inte utarbetats. En bidragande anledning torde vara att det är svårt att förstå och omsätta ÖKs generellt formulerade syfte, dvs. att vara en ”plattform för delaktighet och samverkan”. Överenskommelsens generella formulering har bidragit till att parterna har olika förväntningar. Syftet med ÖK samt parternas åtaganden behöver därför tydliggöras både bland organisationer och tjänstemän. För att ÖK ska leva vidare behöver den förankras i organisationen så att kunskapen om ÖK förs vidare när de som ursprungligen undertecknat lämnar sin position inom organisationen. ÖK behöver också bli känd hos organisationer som inte undertecknat den. Ansvaret för detta behöver klargöras. Överenskommelsen behöver också bli stadsövergripande, dvs. inkludera fler än äldre- och socialförvaltning då inte alla organisationer har en klar förvaltningstillhörighet. Vidare behöver ÖK förankras i stadsdelsförvaltningarna då vissa organisationer bedriver sin verksamhet i en stadsdel och där är inte ÖK känd.

Se över organisation och arbetsformer

Trots att många organisationer har svårt att se hur ÖK kan konkretiseras vill de flesta att den ska finnas kvar i sin nuvarande form. Istället för att revidera ÖK såg de flesta behov av att se över hur man arbetar för att nå målen med ÖK. Några menade att ÖK är bra som en viljeyttring för att klargöra de olika rollerna mellan staden och idéburna organisationer samt att parterna ska samarbeta. ÖK kan också användas för att legitimera samarbetet mellan parterna eller som ett påtryckningsmedel. Man såg dock inget behov att arbeta vidare med ÖK.

Som framkom i Äldrecentrums uppföljning har arbetsgruppen en avgörande roll för att förverkliga målen med ÖK. Det innebär att arbetsgruppens organisation och arbetsformer behöver ses över. Ett alternativ till att arbetet med ÖK enbart bedrivs av arbetsgruppen är att inrätta en samordningsfunktion som stöd för att utveckla samarbetet mellan staden och idéburna organisationer. Samordningsfunktionen kan antingen vara ett stöd för arbetsgruppen eller ersätta arbetsgruppen. Därtill behöver parterna enas om vilka frågor som ska behandlas och hur dialogen ska föras mellan staden och idéburna organisationer.

Arbetsgruppen

Tydlig struktur för arbetsgruppens sammansättning och arbete

En gemensam arbetsgrupp för parterna bildades i samband med att ÖK undertecknades. Under åren har flera representanter från organisationerna uteblivit från mötena och inte ersatts. Vilka som deltagit vid mötena har också varierat. Det har bidragit till att mötena dominerats av administrativa frågor medan sakfrågor gällande samarbetet mellan parterna har fått mindre utrymme. Ökad kontinuitet vad gäller idéburna organisationers representation vid arbetsgruppsmötena är nödvändig för att utveckla samverkansformerna mellan staden och den idéburna sektorn. Antalet representanter från sektorn i arbetsgruppen samt hur de väljs och ersätts behöver därför ses över och formaliseras.

Vilka representerar man och vilka beslut kan tas i arbetsgruppen?

I dagsläget representerar arbetsgruppen ett mindre antal organisationer. För att sektorn som helhet ska kunna vara delaktig i att utveckla samverkan med staden bör det därför vara en bred representation från sektorn då den spänner över hela sociala området. Eftersom organisationernas storlek och ekonomiska förutsättningar varierar avsevärt bör även detta återspeglas i arbetsgruppens sammansättning.

För att representanter i arbetsgruppen ska kunna företräda sektorn som helhet är det viktigt att de hittar en form för att kommunicera sinsemellan. Det handlar dels om att hitta sätt för att samla in synpunkter och behov från sektorn för att kunna enas om vilka frågor man vill lyfta i dialogen med staden. Det handlar också om möjligheten att återkoppla resultat av arbetsgruppens arbete tillbaka till sektorn.

Vissa organisationer bedömde dock att arbetsgruppens representanter saknade kunskap för att kunna företräda organisationer som arbetar med en annan målgrupp eller under andra förutsättningar.

Från stadens sida är det tydligt att tjänstemännen i arbetsgruppen via styrgruppen representerar social- respektive äldrenämnden. Tjänstemännen saknar dock mandat att ta beslut vilket bidrar till att beslutsvägarna upplevs som långa och att arbetet är svårt att driva. Om arbetsgruppen även fortsättningsvis ska ha uppgiften att ta fram konkreta åtgärder för att utveckla dialogen och samverkan måste mandat för respektive part tydliggöras.

Nya initiativ och åtgärder för att nå målen med ÖK förutsätter att arbetsgruppsmedlemmarna avsätter tid utöver mötestillfällena. Som arbetsgruppen är organiserad i dagsläget har representanterna från sektorn svårt att avsätta den tiden. Tillsammans med tydliga mandat skulle en budget för arbetsgruppen göra det möjligt att fatta beslut för det fortlöpande arbetet samt att driva arbetet med att utveckla samverkansformer.

Samordningsfunktion för dialogen organisationerna sinsemellan och mellan sektorn och staden

Organisationerna saknar idag verktyg och former för dialog sinsemellan och med staden. Ett alternativ till att arbetet med ÖK enbart sker i arbetsgruppen är att inrätta en avlönad samordningsfunktion som stöd för dialogen organisationerna sinsemellan och mellan sektorn och staden, ett stöd för att förverkliga intentionerna med ÖK.

Samordningsfunktionen skulle antingen kunna vara ett organisatoriskt stöd för arbetsgruppen eller ersätta arbetsgruppen. En samordningsfunktion skulle göra det möjligt att bättre ta tillvara sektorn som en resurs för välfärden. Den bör ha kunskap om idéburen sektor, stadens förvaltning och juridik:

- **Avlasta parterna med administrativa arbetsuppgifter:** Många organisationer som undertecknat ÖK har inte resurser eller ekonomiskt utrymme att själva ansvara för en samordnande funktion eller en plattform för kommunikation. Flera av de intervjuade skulle gärna se att staden stöttade idéburen sektor genom att finansiera en digital mötesplats. Den skulle kunna hjälpa organisationerna att samordna sig med avseende på praktiska frågor, t.ex. lokaler och kunskaper kring olika typer av bidrag. Den skulle också kunna användas som ett verktyg för att samla sektorns behov och synpunkter. Samordningsfunktionen skulle kunna avlasta parterna med administrativa uppgifter som att administrera en digital mötesplats, ansvara för återkoppling av arbetsgruppens arbete till sektorn mm.

- **Skapa tillgänglighet till stadens tjänstemän och politiker:** Flera organisationer upplevde att det är svårt att veta vart man ska vända sig inom staden med olika frågor och att stadens tjänstemän har bristande kunskaper om organisationernas förutsättningar. Samordningsfunktionen skulle kunna fungera som en länkfunktion till staden för organisationerna där man även får svar på frågor som faller mellan olika förvaltningars och tjänstemäns ansvarsområden. Samordningsfunktionen skulle också kunna skapa tillgänglighet till stadens politiker.
- **Samla information om organisationerna för att staden och sektorn:** Då det blev tydligt att staden inte har en heltäckande bild över de idéburna organisationernas arbete behövs en sammanställning av deras verksamhet. Samordningsfunktionen skulle således kunna fungera som en kunskapsbank och verktyg för kommunikation med sektorn och staden. Genom att samla information om organisationerna kan staden och sektorn få bättre överblick över vilka resurser som finns bland idéburna organisationer och vilka samarbeten som skulle kunna initieras.
- **Stöd och råd:** Den samordnande funktionen skulle också kunna bidra med stöd och råd till dem som skulle vilja starta idéburna verksamheter. Via denna funktion skulle staden också kunna skraddarsy stöd för olika organisationer i form av t. ex utbildning m.m.
- **Bjuda in till dialogmöten:** Den idéburna sektorn består av en mängd olika organisationer med olika målgrupper, storlek och förutsättningar. Frågor som staden och idéburen sektor ska arbeta med tillsammans ska i huvudsak vara frågor som berör sektorn i stort. Men det bör också finnas utrymme för mindre grupper som arbetar med frågor som är av intresse för delar av sektorn, t.ex. upphandling, bidrag. En uppgift för samordningsfunktionen bör därför också vara att bjuda in till dialogmöten i specifika frågor och vid behov samla sektorn som helhet. Dialogmötena kan vara ett forum för att fånga upp behov, utvecklingsidéer och initiera nya samarbeten mellan staden och idéburen sektor.

Genom en samordningsfunktion skulle det civila samhället kunna bidra till ökad kunskap och bättre beslutsunderlag som i sin tur skulle kunna påverka politikens innehåll och utformningen av politiska beslut. Det förutsätter dock att de idéburna organisationerna hittar former för att i olika frågor samla medlemmarnas synpunkter, diskutera dem organisationerna emellan och därefter föra fram dem i olika sammanhang, såsom i berednings- och beslutsprocesser och i den allmänna debatten.

Arbetsgruppen och samordningsfunktionen är funktioner som Äldrecentrum utifrån uppföljningen ser som möjliga utvecklingsområden. Hur det fortsatta arbetet med ÖK ska ske i detalj behöver parterna gemensamt komma överens om.

BILAGOR

Bilaga 1. Kontaktade organisationer

ABF Stockholm	Manuel-kontakt nät på eget språk
Afasiföreningen i Stockholms län	Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet Stockholms län
Attention Stockholms stad	Nätverk för afrikanska föreningar i Vantör (NAV)
Blå Vägen	OCD-föreningen Ananke i Stockholm
Bosniska Pensionärsföreningen Behar	Polsk-Svenska Seniorcenter
Brottsofferjouren Stockholms Innerstad-Lidingö	Posithiva Gruppen
Casa Chile	PRO Dagfolkhögskolas Vänförening
Convictus	PRO Samorganisation i Stockholm
Demensföreningen i Stockholms län	Reumatikerförening Stockholm
Den Ideella föreningen Livstycket	RFSL Stockholm
Epilepsiföreningen i Stor-Stockholm	Riksförbundet PensionärsGemenskaps
Eritrean War Disabled Fighters Association (EWDFA)	Seniorklubben Doina
Estniska pensionärsföreningen	Sociala Missionen
Filadelfiaförsamlingen i Stockholm	Somaliska Hälsoteamet
Finska Pensionärernas Dagcenter i Sockholm	Spelberoende förening Stockholm
FMN Föräldraföreningen mot narkotika Storstockholm	Spånga Blåbandsförening
Forum – Idéburna organisationer med social inriktning /Volontärbyrå	Stiftelsen Credo
Frivillig Väntjänst	Stiftelsen Fontain House Stockholm
Frälsningsarmén	Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset
Föreningen Den Öppna Dörren i Stockholm	Stiftelsen Röda korsets center för torterade flyktingar
Föreningen Fenix	Stockholms Dövas Förening
Föreningen Ny Gemenskap	Stockholms Dövas Ungdomsråd (SDUR)
Föreningen Skyddsvärnet i Stockholm	Stockholms Stadsmission
Föreningen Södergården	Studiefrämjandet i Stockholm
Föreningen Timmermansgården	Studieförbundet Bilda Öst
Föreningen Ungerska seniorklubben	Svenska Röda Korset
Global Kompetens	Sveriges Pensionärs Riksförbund, SPRF avd 13
HOPP Stockholm	Sveriges Pensionärsförbund, SPF, Stockholmsdistriktet
Hörselskadade och Döva Barn med Familjer, FHDBF	Systerjouren Somaya-Kvinnojouren
Hörselskadades förening i Stockholm	Sällskapet länkarna Mariedal Stockholm
Ideella föreningen Ersta Diakonistillskapp	Södermalms Frivilligcentral Viljan
IM Stockholm	Tjejjonen i Stockholm
Insamlingsstiftelsen Stella	Verdandi
Iranska Pensionärs och äldreförening	World Ambassadors of Hope
Järvabygdekontor	X-Cons Stockholm
Kvinnors Rätt	Xpandia Vision ekonomisk förening (svaret som Bygg din framtid)
LP-ABC ideella förening	Ångestföreningen i Stockholms stad (ÅSS)
Länsbyggerådet Stockholms län	

Bilaga 2. Enkät

Tack för att du tar dig tid att besvara enkäten. Dina svar är mycket viktiga för att utveckla samarbetet mellan staden och idéburna organisationer.

Svaren kommer att sammanställas på gruppnivå i rapportform. Det kommer inte att vara möjligt att identifiera enskilda organisationers svar.

1. Vänligen ange organisationens namn.

Nedanstående frågor handlar om Överenskommelsen

2. Ange de tre viktigaste skälen till att ni undertecknade Överenskommelsen

Skäl 1.

Skäl 2.

Skäl 3.

Känner inte till varför Överenskommelsen undertecknades.

3. Hur samarbetar ni med staden?

4. Har er organisations samarbete med staden förändrats i något avseende sedan Överenskommelsen undertecknades?

Ja

Nej

5. Om ja på fråga 3, hur har samarbetet förändrats?

6. Om nej på fråga 3, varför inte?

Nu följer några frågor om överenskommelsens arbetsgrupp

7. Känner ni till arbetsgruppens arbete?

Ja, sitter i arbetsgruppen

Ja

Nej

8. Hur återkopplar arbetsgruppen sitt arbete?

9. Ser du några behov av förändringar avseende arbetsgruppens arbete?

Övriga synpunkter

10. Har du några övriga synpunkter kring Överenskommelsen?

Bilaga 3. Enkät svar

Tabell 4. Kategorisering av fråga 2. Anledning till att underteckna ÖK (flera svar möjliga)*

Anledningar till att underteckna ÖK	Antal (n=53)
Ökad samverkan med staden	35
Ökat samarbete inom ideell sektor	19
Stärka ideell sektor eller den egna organisationen	25
Få legitimitet, räknas som en jämbördig part	17
Vill ej stå utanför	7

*8 av 61 organisationer känner inte till varför organisationen undertecknat ÖK

Tabell 5. Kategorisering av fråga 3. Hur samarbetar ni med staden (flera svar möjliga)*

Olika samarbetsformer med staden	Antal (n=51)
Får bidrag	21
Komplement till stadens verksamheter/offentliga åtaganden	17
Formaliserat samarbete med staden	4
Möten/dialog med staden	21
Projekt med staden	4
Inget/väldigt lite samarbete med staden	10

*10 av 61 föreningar svarade inte på frågan

Tabell 6. Kategorisering av fråga 4. Har er organisations samarbete med staden förändrats i något avseende sedan överenskommelsen undertecknades?

Har ert samarbete med staden ändrats	Antal (n=61)
Ja	11
Nej	50

Tabell 7. Kategorisering av fråga 5. Om samarbetet med staden har förändrats i något avseende sedan ök undertecknades, hur? (flera svar möjliga)

Hur har samarbetet förändrats	Antal (n=11)
Öppnare dialog/tydliggör parternas roller	5
Har eller planerar IOP*	2
Samarbete har ökat	1
Börjat samarbeta	1
Bra samarbete som blivit ännu bättre	2
Samarbetet har blivit sämre	1

* Idéburet offentligt partnerskap

Tabell 8. Kategorisering av fråga 5. Om samarbetet inte förändrats i något avseende sedan ök undertecknades, varför inte?

Varför har samarbetet inte förändrats	Antal (n=50)
Svårt att omsätta ÖK i praktiken	11
Saknas kunskap och förankring	5
Bristande dialog med staden	6
Prioriterar det praktiska arbetet med målgruppen	3
Har inte angivit någon anledning	16
Känner inte till att organisationen undertecknat ÖK	8

Tabell 9. Kategorisering av fråga 6. Hur samarbetar ni med andra idéburna organisationer som undertecknat ök? (flera svar möjliga)

Typ av samarbete	Antal (n=61)
Samarbetsgrupper och erfarenhetsutbyte med organisationer med liknade målgrupp	27
Samarbetar i projekt och kring praktiska frågor	10
Oregelbundet, i specifika frågor	4
Opinionsbildning	8
Inte alls alternativt sällan	11
Ej svar	12

Tabell 10. Kategorisering av fråga 7. Känner du till arbetsgruppens arbete?

Känner du till arbetsgruppens arbete	Antal (n=61)
Ja, sitter i arbetsgruppen	6
Ja	14
Nej	33
Känner ej till att organisationen undertecknat ÖK	8

Tabell 11. Kategorisering av fråga 8. Hur återkopplar arbetsgruppen sitt arbete? (flera svar möjliga)

Hur återkopplar arbetsgruppen sitt arbete	Antal (n=55*)
Ingen återkoppling	41
Mail	8
Konferens	8
Ja, men hur återkoppling sker är oklart	5
Ej lämnat svar	1

* Exklusive de 6 medlemmarna från arbetsgruppen.

Tabell 12. Kategorisering av fråga 9. Ser du några behov av förändringar avseende arbetsgruppens arbete?

Behov av förändringar i arbetsgruppen	Antal (n=61)
Transparens avseende arbetsgruppens arbete	17
Samla sektorns behov och synpunkter	14
För långa beslutsvägar/arbetsgruppen saknar mandat	5
Synliggöra sektorns verksamheter för staden	5
Avveckla arbetsgruppen	2
Förankra i stadsdelarna	2
Förtydliga vad staden menar med samarbete	1
Behövs förändringar men ger inga förslag på vad	3
Behövs inga förändringar	2
Vet ej (ej svar + känner ej till ök)	20

Bilaga 4. Intervjuguider

Intervjuguide styrgruppen

1. Vad är syftet med överenskommelsen (i praktiken)?
2. Vem/vilka formulerade överenskommelsen?
3. Berätta om ert arbete i styrgruppen (vilken roll har den, hur ofta, vilka frågor tar ni upp, engagemang/kommer representanterna på mötena)?
4. Tycker du att överenskommelsen medverkat till samverkan mellan staden och idéburna organisationer?
5. Hur ser stadens och de idéburna organisationerna samarbete ut efter överenskommelsen? Vad har skett sedan överenskommelsen undertecknades?
6. I Överenskommelsen står det att; det ska tas fram handlingsplaner med konkreta och utvecklade åtgärder som skapar fördjupad samverkan. Vilka åtgärder har tagits sedan överenskommelsen undertecknades?
7. Anser du att man behöver man revidera överenskommelsen för att uppnå ett bra samarbete mellan staden och de idéburna organisationerna?
8. Kan du se några argument till att inte underteckna överenskommelsen?
9. Vad är arbetsgruppens roll?
10. Hur ser du på arbetsgruppens arbete och sammansättning?

Intervjuguide arbetsgruppen

1. Berätta om er verksamhet? (endast de som företräder en idéburen organisation) (inriktning, antal medlemmar, verksamhetens omfattning)
2. Vilken är din roll i arbetsgruppen?
3. Hur länge har du varit med i arbetsgruppen?
4. Vem/vilka formulerade överenskommelsen? Var du med i den processen?
5. Vad är syftet med överenskommelsen (i praktiken)?
6. Berätta om ert arbete i arbetsgruppen
 - a. vilken roll har arbetsgruppen,
 - b. hur ofta ses ni,
 - c. vilka frågor tar ni upp,
 - d. engagemang/kommer representanterna på mötena?
 - e. konferenser, workshops och arbetsgruppsmöten
7. Beskriva hur du som representant för idéburna sektorn formerar och organiserar sektorns behov och vilja så att du kan representera sektorn i arbetsgruppen.
8. Hur återkopplar du tillbaka till sektorn efter arbetsgruppsmötena?
9. Hur väljs och ersätts representanter från den idéburna sektorn när de slutar i arbetsgruppen?
10. Hur ser stadens och de idéburna organisationerna samarbete ut efter överenskommelsen? Vad har skett sedan överenskommelsen undertecknades?
11. I Överenskommelsen står det att; det ska tas fram handlingsplaner med konkreta och utvecklade åtgärder som skapar fördjupad samverkan. Vilka åtgärder har tagits sedan överenskommelsen undertecknades?
12. Vad behöver göras mer för att förverkliga målen med överenskommelsen?

13. Vilka framgångsfaktorer ser du för att nå målen med överenskommelsen, utifrån; innehåll, organisation och arbetsformer?
14. Vissa har inte undertecknat överenskommelsen. Kan du se några argument till varför man inte ska underteckna överenskommelsen?
15. Varför undertecknade er organisation överenskommelsen? (endast de som företräder en idéburen organisation)

Intervjuguide idéburna organisationer

1. Berätta om er verksamhet?
 - a. Inriktning – olika former av gemenskap
 - b. Antal medlemmar
 - c. Verksamhetens omfattning
 - d. Stimulansbidrag
2. Varför undertecknade ni överenskommelsen?
3. Vad har överenskommelsen inneburit för er organisation?
4. Hur ser stadens och de idéburna organisationerna samarbete ut efter överenskommelsen?
5. Känner du till arbetsgruppen och dess arbete?
6. På vilket sätt förmedlas sektorns behov till arbetsgruppen, dvs. finns det något organiserat sätt att förmedla behov och önskemål.
7. Hur återkopplar arbetsgruppen sitt arbete ut till er?
8. Hur väljs representanter från den idéburna sektorn ut för att ingå i arbetsgruppen och hur ersätts de vid eventuellt frånträde?
9. Har du deltagit vid den årliga konferensen?
10. Vad togs upp på konferensen?
11. Vilken nytta av konferensen?
12. Vilka framgångsfaktorer ser du för att nå målen med överenskommelsen, utifrån; innehåll, organisation och arbetsformer?
13. Kan du se några argument till att inte underteckna överenskommelsen?